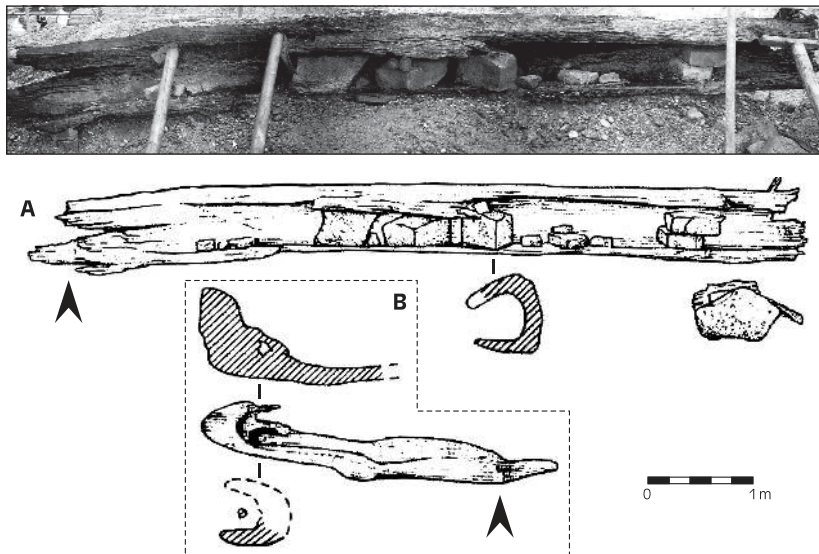

Obr. 1 **A** - člun ležící na boku s kamennými bloky in situ, přídě vlevo; **B** - fragment přídě s uchycovacím výčnělkem; šipky ukazují místo, kde na sebe obě části navazují. ■ **A** - the logboat on its side with stone blocks in situ, the bow-end to left; **B** - a fragment of the bow with the cleat; arrows indicate point where the parts joined. (podle Guilbert, G., Garton, D. 2001) ■
Zdroj fotografie: <http://www.nottingham.ac.uk/tpau/projects/aqb/>

Nález dlabaného člunu z doby bronzové s nákladem stavebního kamene v Shardlow

J. Kateřina Dvořáková

Poté, co těžba šterku mezi Aston a Shardlow v Derbyshiru odkryla staré řečiště řeky Trent, je situace ve šterkovně pravidelně monitorována archeology z Trent & Peak Archaeological Unit.

V roce 1997 zde byla nalezena konstrukce z kůlů, větví a bloků pískovce. Asi 300 dubových kůlů zaražených v nepravidelných řadách vytváří kosturu plošiny 12 metrů široké a více než 50 metrů dlouhé. Archeologové předpokládají, že kůly byly zaraženy do

vody, protože z nich nebyla odstraněna kůra. Datování pomocí C¹⁴ udalo období mezi 1430 - 1190 cal BC, plošina byla postavena ve střední době bronzové.

O rok později byl nedaleko této plošiny nalezen dlabaný člun. Oba jeho konce byly odlomeny při těžbě, ale střední část se zachovala in situ včetně nákladu. Zád' je zcela ztracena, rozlámané kusy přídě byly při těžbě nahnuty na hlavní část trupu a bylo možné je

zrekonstruovat. Odlomená část přidě je 3,3 m dlouhá, dochoval se v ní vnitřní výčnělek, který podle stop opotřebení sloužil pravděpodobně k upevňování lana. Z nejsilnější části byl odvrtán vzorek pro dendrochronologické datování, bohužel se získanou sekvencí nepodařilo přiřadit. V době publikace předběžné zprávy nebyly dosud známy výsledky radiocarbonového datování, člun je zatím datován podle nálezových okolností do stejného období jako výše zmíněná plošina.

Střední část lodě o délce 7,2 m ležela nakloněna na levý bok. Trup má průřez tvaru písmene U, maximální vnitřní šíře je 0,45 m a vnitřní hloubka 0,45 m. Dno je ploché, asi 0,14 m silné, strany se mírně zužují a v místě bortu jsou silné 0,12 m. Uvnitř lodě bylo pět velkých bloků Bromsgroveského pískovce. Šestý blok, který byl zřejmě původně umístěn v záďové části, ležel opodál. Tyto velké bloky dosahují délky až 1 m, ale v lodi bylo i několik bloků menších. Kámen nalezený ve člunu je identický s kamenem použitým při stavbě plošiny. Jeho nejbližším možným zdrojem jsou skalní výřezy ve Weston Cliff nebo Cliff Mills, vzdálené cca 2 km proti proudu řeky.

Při vyzvedávání člunu v roce 1999 byla odkryta situace bezprostředně za lodí. Na ploše asi 22 m dlouhé byla nalezena řada hrubě opracovaných dubových trámů, některé z nich s příčnými zářezy. Po jejím obvodu se nalézaly jasanové kůly se zašpičatělými hroty. Většina z nich ležela, ale některé byly nalezeny zaraženy vertikálně do vrstvy šterku s horní částí ohnutou vrstvou nánosů. Archeologové se proto domnívají, že původně byly jasanové kůly vertikálně zaraženy a tvořily kostru konstrukce. Celá plocha byla překryta „matrací“ z větví. Získaná radiokarbonová data

odpovídají svým rozsahem datům získaným z plošiny odkryté v roce 1997. Vzhledem k tomu, že tato nově odkrytá destrukce leží v jedné linii s již dříve odkrytou plošinou, může se jednat o součást té samé stavby.

Archeologové se domnívají, že potopený, hrubě opracovaný člun mohl být vyroben účelově pro přepravu pískovcových bloků z místa těžby na místo stavby. Samotná konstrukce byla s největší pravděpodobností vyvýšeným chodníkem přes zamokřenou půdu záplavové oblasti řeky Trent. Rozdíl ve stavbě dvou odkrytých částí byly pravděpodobně způsobeny přestavbou nebo opravou jedné nebo druhé z nalezenných částí. Situace v dolní části naznačuje, že zde byla konstrukce zničena při záplavách. Prudká, náhlá záplava (tzv. flush flood) je také pravděpodobně zodpovědná za potopení člunu i s nákladem.

Literatura

Guilbert G., Garton D. 2001: Some Fieldwork in Derbyshire by Trent & Peak Archaeological Unit in 1998 - 1999, Derbyshire Archaeological Journal, Vol 121, Derby, 196-199

Summary

A Bronze Age Log Boat from Shardlow, Derbyshire, England

Regular monitoring of the Shardlow ARC quarry resulted in a number of structures being recovered. Along a palaeochannel there was discovered a stone and wooden structure, dated by calibrated radiocarbon to MBA. Nearby, a logboat with cargo of sandstone identical to that of the construction and originating from rock outcrops about 2 km up river. Adjacent to the boat there were found remains of a structure made from oak logs, ash stakes and brushwood. This structure is of a similar age to the earlier one and lays on a projected line from it. It is possible that they may have been parts of a single causeway crossing the boggy ground of the Trent floodplain.